

Ämnesbetygsreformen - Skolverkspodden

Speaker [00:00:01] Det här är en podcast från Skolverket.

Sandra Charléz [00:00:14] Hej och välkommen till Skolverkspodden. Den här gången så ska vi prata om ämnesbetygsreformen för gymnasiet, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen. Det här är en stor förändring som påverkar ämnesplanernas centrala innehåll och betygskriterier. Examens- och program-mål och programstrukturer påverkas också och just nu så arbetar Skolverket med att förbereda för ämnesbetyg. Jag heter Sandra Charléz och med mig i studion har jag Anna Jägberg, en av två uppdragsledare för ämnesbetygsreformen. Välkommen hit! Tack. Och Paula Starbäck, undervisningsråd från Skolverket. Tack. Varmt välkomna hit båda två. Anna, jag börjar med dig. Hur kommer det sig att ämnesbetyg ska införas nu?

Anna Jägberg [00:01:02] Det finns en ganska lång bakgrundshistoria då som startar 2018. Då tillsatte regeringen en betygsutredning eller en utredning som bland annat skulle titta på ämnesbetyg på gymnasiet. Och det är den utredningen som nu har lämnat sitt betänkande och som vi har fått ett regeringsuppdrag utifrån som säger att vi ska förbereda för ämnesbetyg. Och precis som du säger då både för gymnasiet i gymnasiesärskolan och vuxenutbildningens motsvarande utbildningsformer. Och bakgrunden till det här med ämnesbetyg, det grundar sig i att det har funnits kritik mot nuvarande kursutformade gymnasieskola som man menar har haft för stort fokus på att pricka av kunskaper och bara liksom slussa igenom eleverna genom gymnasiet och man inte har fått något fördjupat lärande. Så det är bakgrunden.

Sandra Charléz [00:01:52] Och vad är syftet, Paula?

Paula Starbäck [00:01:54] Ja, syftet med att införa ämnesbetyg är att stödja ett fördjupat lärande med längre sammanhållna ämnen, och det här kommer också innebära att betygen kommer då kanske att spegla de faktiska kunskaperna som eleverna har vid examen. Dessutom hoppas man ju att det här ska motivera eleverna att fullfölja sin utbildning, och det är liksom de här sakerna som ligger bakom den politiska viljan att införa ämnesbetyg.

Sandra Charléz [00:02:23] Anna, kan inte du lite mer i detalj berätta om vad ämnesbetygsreformen ska leda till?

Anna Jägberg [00:02:29] Ja, jag skulle vilja backa lite till den frågan. Jag fick förut också bara trycka på att just det här den tidiga kursutformade gymnasieskolan, att det var ett sådant fokus på vår bedömning och att man tappade bort helhetsperspektiv. Det är det som man vill uppnå med att ämnesbetyg, att eleverna ska få längre tid på sig att lära sig, att man då får ett fördjupat lärande och att man hinner liksom fundera och tänka och för att man får mer tid på sig med sina ämnen innan man får det slutgiltiga betyget. Och att det inte blir som man uppfattar i dag då att man bara bockar av olika delar av det som i dag kallas för kunskapskrav i ämnesplanerna och som nu byter begrepp då till betygskriterier. Så det kan man säga att det är den här ämnesbetygsreformen. Idag så har gymnasieskolan. Och nu pratar jag, jag pratar om gymnasieskolan men jag menar gymnasiesärskolan och komvux också. Så att inte någon tror att jag tappar bort de skolformerna.

Sandra Charléz [00:03:32] Ja det är bra att säga. Från och med nu så är det vi menar, alla tre är med.

Anna Jägberg [00:03:36] Exakt så att gymnasieskolan har i dag en kursutformad utbildning där det finns ett kunskapskrav efter varje kurs. Men i en ämnesutformad gymnasieskolan så kommer det finnas ett betygskriterie i slutet som liksom ska gälla för alla ingående nivåer i ämnet. Vi kommer behöva bygga om dagens ämnen så att de då uppfyller syftet med reformen, att de blir så långa och så sammanhållna som möjligt. I dag så har vi många ämnen som består av ett stort antal kurser som inte bygger direkt på varandra, och vi behöver bygga ämnen där det sista betyget du får för varje nivå ersätts av nästa nivå av det betyget i det ämnet. Om man då ska försöka förklara hur betygssättningen ska gå till för det tror jag många lärare funderar över.

Sandra Charléz [00:04:28] Ja jag tänker också det. Det är verkligen någonting, hur kan jag använda mig av det här?

Anna Jägberg [00:04:32] Och här kommer vi naturligtvis. Vi pratar mycket om det på Skolverket i dag, hur vi ska implementera och kommunicera det här tydligt till lärare, så det kommer komma mer information och mer kommunikation här. Men om man tänker sig att man ska ha betyg i svenska så när man börjar ettan på gymnasiet så går man ett år och då får man ett betyg i nivå 2 på svenska. Sen fortsätter man till år 2 och i slutet på år 2 så får man ett nytt betyg i svenska och då ersätter det tidigare betyget, och det innebär också att läraren sätter betyg på den kunskap man har från nivå 2, vilket innebär att om du har ett F i nivå 1 så kan du fortfarande få betygen i nivå 2 om du har uppnått A i nivå 2. Då får du ett A i nivå 2, även om du hade ett E i nivå 1 så det betyget ersätter det tidigare betyget. Och när man kommer till nivå 3 så får man ett nytt betyg som ersätter betyget från nivå 2 och då har man ett ämnesbetyg i svenska.

Sandra Charléz [00:05:40] Jag känner ju rent spontant direkt när du när du talar att som elev måste det kännas mer sporrande, att man faktiskt kan förändra ett lite sämre betyg.

Anna Jägberg [00:05:51] Ja, det är den förhoppning som vi har. Man kan tänka sig en elev på gymnasiet också, mognadsgraden som kan innebära att när man börjar gymnasiet i ettan så förstår man kanske inte systemet. Och så får man ett E och det E:t 1 i dagens kursutformade gymnasieskola, det finns ju kvar men i med mognad, man förstår vad man vad man går i skolan för kanske och man vet vad man vill efter gymnasiet så kan då det här betyget ersättas av ett bättre betyg som man får med sig när man slutar.

Sandra Charléz [00:06:25] Svenska skolan har ju tidigare haft ämnesbetyg. Betyder det här nu att vi bara återgår till det gamla, Paula?

Paula Starbäck [00:06:32] Nej, det vi gör är ju liksom att vi gör ämnesbetyg i en ny tappning. Vi utgår ju från gymnasieskola 2011, då bland annat för gymnasieskolan, och vi kommer att förändra ämnesplanerna till innehåll. Men strukturen ser likadan ut nästan för nämndens plan. Programmen kommer också bevaras i väldigt stor utsträckning och många ämnesplaner kommer inte sträcka sig över tre år som vi hörde liksom förut i exemplet med svenskan. Utan det kommer finnas delar av ämnen som fortsättningsvis också är mindre, 50 poäng som till exempel naturkunskapen i yrkesprogrammen som kanske läses på en eller två terminer. Historien på yrkesprogrammen är också 50 poäng. Om man tittar på naturkunskapen lite vidare så där ett varv till då så, naturkunskapen på högskoleförberedande program kommer fortsatt att vara 100 poäng, plus att man har möjligheten till 100 poäng till. Och totalt sett så kommer naturkunskapen att ha samma omfattning som den har eller framöver som den har nu.

Sandra Charléz [00:07:38] Hur påverkas gymnasieskolan och vuxenutbildningen Paula?

Paula Starbäck [00:07:41] Ja som vi har varit inne på så är det ju hela den gymnasiala utbildning som ska reformeras med ämnesbetyg. Så det är ju både gymnasieskolan och komvuxutbildningen som påverkas. De nuvarande ämnesplanerna i gymnasieskolan genomgår ju samma process som gymnasieskolan gör, och även där tittar vi på programmålen och på samma sätt som vi tittar på examensmålen för vanliga gymnasieskolan. Och vuxenutbildningen kommer liksom tidigare att använda sig av ämnesplanerna som gymnasieskolan har, och även fortsättningsvis så kommer vuxenutbildningen att kunna använda då de här nivåerna eller delar av ämnen för att kunna studera. Vi kanske får tillfälle att prata mer om det i någon annan podd någongång. För det är ganska spännande det arbetet vi gör där.

Sandra Charléz [00:08:32] Ämnesbetygsreformen som vi pratar om nu Anna, handlar om mer än bara ämnesbetyg, eller hur?

Anna Jägberg [00:08:37] Ja, absolut. Men det är faktiskt så att gymnasieskolan i sin helhet har inte reviderats sedan 2011, så det är liksom dags att se över och säkerställa att den utbildning som vi ger våra gymnasieelever 2025, då när det här ska börja tillämpas, faktiskt är aktuell då och helst längre fram också. Så det innebär att vi tittar ju på det som är examensmål för gymnasiet och programmål för gymnasieskolan och så tittar vi på programstrukturerna också för att uppdatera och säkerställa att de är aktuella, moderna och då kommer att kunna gälla framöver i tid. Så delar som till exempel hållbarhet och jämställdhet och bildning tittar vi lite extra på men det

finns andra delar som man behöver uppdatera. Teknisk utveckling i många av våra tekniktunga program är också viktigt.

Sandra Charléz [00:09:27] Hur har Skolverket lagt upp arbetet Anna?

Anna Jägberg [00:09:29] Det här är ett omfattande arbete som involverar väldigt många personer på Skolverket och personer utanför också men det tror jag Paula kan prata mer om lite strax. Kortfattat kan man säga så här att på Skolverket så är vi ett antal undervisningsråd som arbetar och där varje undervisningsråd har ett ansvar för ett gymnasieprogram eller ett gymnasiesärskoleprogram och i vissa fall också enskilda specifika ämnen. Men till varje sådant här program hör ett antal handlingsplaner och de jobbar vi med just nu. Vi har skrivare som stöttar oss i själva skrivarbetet och vi har ett antal experter på de olika ämnena som också finns med. Det är ju så här att de styrdokument som vi har, de ämnesplaner och examensmål och programmål och så där, de beslutas av lite olika instanser. Så både riksdag och regering finns med i beslutsgången för det här uppdraget. Så det innebär att vi kommer ha två remissomgångar. Den första nu februari 2022 och den innehåller då ett antal dokument, de gymnasiegemensamma ämnena och examenmål och programmål och programstrukturer som regeringen beslutar och i vissa delar också riksdagen. Så de behöver liksom gå först och sedan så har vi ens en annan remissomgång som kommer ligga runt nyåret 2022, 2023 med resterande ämnesplaner då för hela gymnasieskolorna, gymnasiesärskolan och de där remissomgångarna kommer finnas tillgängliga så att man som lärare kan kika. Sen finns det ett antal remissinstanser som alltid får Skolverkets remisser på utskick som ingår i den överenskommelse så som vi ska jobba som statlig myndighet.

Sandra Charléz [00:11:11] Det är lite om hur Skolverket arbetat med det här, men om vi tänker på de målgrupper som ni har för det här arbetet, Paula. Hur tar ni hjälp av dem?

Paula Starbäck [00:11:20] Vi försöker arbeta supertransparent. Det är ganska lång tid kvar innan det blir gällande det här. Det är juli 2025, men vi behöver all hjälp vi kan få. Vi är ju inte felfria på något sätt så att vi behöver verkligen hjälp, framför allt med innehåll i ämnesplanerna som vi tar fram. Så vi har ju som Anna var inne på här att vi har experter knutna till oss. Det kan vara lärare, men det kan också vara branschrepresentanter, alltså folk från arbetslivets organisationer och även forskare. Vi har också dialoger på olika sätt, bland annat med de branschorganisationerna då som jag var inne på för olika yrkesområden då förstås. Sen har vi ju samråd, det här finns en lång lista. Vi har samråd med skolor och vi har samråd med lärosäten, bland annat olika typer av resurscentra som finns på lärosätena som har ämnesområden då som de bevakar. Vi har olika typer av referensgrupper, vi har våra referensskolor som vi har jobbat med långsiktigt under flera år och sen lite mer formellt och kontinuerligt så jobbar vi med de nationella råden för yrkesutbildning, gymnasial yrkesutbildning och även högskolerådet som består av fasta, kan man väl säga, representanter från både branschorganisationer, och ifrån högskola och lärosäten. Så det är de vi jobbar med.

Sandra Charléz [00:12:43] Jag tänkte att vi ska avsluta alldeles strax, men innan vi gör det så så undrar jag om ni har något sista medskick till de som lyssnar.

Anna Jägberg [00:12:51] Men då tänker jag så här, att först tycker jag alltid att man ska följa Skolverkets nyhetsbrev, och det kan man göra oavsett vilken funktion man har i skolan. Man kryssar i när man talar om vad man är, vem man är och vad man vill ha i nyhetsbrevet, så kryssar man i vilka frågor man är intresserad av, så då är det som man får skickat till sig.

Sandra Charléz [00:13:09] Så det kureras utifrån...

Anna Jägberg [00:13:10] Ja precis, den informationen hittar man på Skolverket.se. Sen har vi ju en massa andra vägar också. Vi har en Facebooksida. Vi har den här podden, men vi har också ett Instagramkonto. Där kommer vi öppna upp för viss dialog med Skolverket. Sedan vet jag inte Paula, har vi något mer?

Paula Starbäck [00:13:29] Ja, om man är lite blyg för sociala medier så går det ju alltid att googla ämnesbetyg, ämnesbetygsreform och Skolverket så kommer man in på en väldigt fin sida som vi

har gjort som ligger under Skolverket.se, som handlar just om tidplanen, om tankarna bakom ämnesbetyg och allt sånt där. Så att testa det.

Anna Jägberg [00:13:48] Det är bra.

Sandra Charléz [00:13:50] In på Instagram också och följ Skolverket. Där kan du både få massa information och också ställa frågor. Tack så jättemycket! Anna Jägberg och Paula Starbäck från Skolverket. In nu på Skolverket.se och läs mer om det här. Tack för att du har lyssnat!